

med denne Lov. Jeg tror ligesom det ærede Medlem, at naar man vil være ærlig, maa man sige, at det Forsøg, det Tilbud, som blev gjort ved Loven af 1899, er lykkedes, at det har vist sig, at der var Trang til denne Lov, og at der var Landarbejdere, som vilde tage mod det Tilbud, som derved blev gjort fra Statsmagtens Side. Jeg er ikke enig med det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen), som forleden Dag udtalte, at man ikke kunde sige, at denne Lov havde virket tilfredsstillende, eller at der var stigende Trang til at komme i Besiddelse af disse Husmandslodder. Jeg synes, at det allerede er Bevis nok, at vi i indeværende Finansaar, det fjerde Aar, i hvilket Loven har virket, allerede have Andragender om flere Huslodder og have bevilget Statslaan til flere Huslodder, end der gennemsnitlig kunde blive for det Beløb, vi tænkte os ved Loven af 1899. Jeg synes, at naar vi allerede efter 4 Aars Forløb ere komne saa vidt, at der er større Efterspørgsel efter disse Huslodder, end at de 2 Mill. Kr., som hvert Aar bevilges til dette Formaal, kunne slaa til, kan man ikke sige andet, end at der er en stærk og stigende Trang til at komme i Besiddelse af disse Lodder, saa at det viser sig, at Formaalet med Loven ikke har været fejlet.

Naar der ikke er oprettet endnu flere Huslodder, end der er, kan det ikke være Lovens Skyld alene. Der er ganske vist enkelte Amter, hvor der næsten ingen Huslodder er oprettet i de forløbne 4 Aar, men derfor maa man ikke alene søge Skylden i Loven, ikke en Gang overvejende. Der er ganske vist i den nugældende Lov Bestemmelser, som, hvis de skulde overholdes strengt, vilde være til Hinder for, at vi fik oprettet Huslodder mange Steder i Landet, i hvert Fald ovre i Jylland, og det er navnlig den Bestemmelse om Størrelsen af Lodderne fra $3\frac{1}{2}$ til $5\frac{1}{2}$ Td. Land Middeljord. Naar man ved Middeljord skulde forstaa Jord til Takst 12, og man saa samtidig husker paa, at Loven giver Tilladelse til, at disse Huslodder kunne udstykkes uden ny Bonitering efter de gamle Matrikelstakster, ville vi ovre i Jylland mange Steder slet ikke kunne oprette Huslodder efter denne Lov, fordi Jordlodderne da vilde blive meget større, end de maa være efter den Bestemmelse i Loven, som jeg nævnede. Vi kunne nemlig træffe meget antagelig god Jord, opdyrket Jord, som kan staa til Takst 1. Hvis Loven, som sagt, skulde følges strengt

efter sit Bogstav, vilde det mange Steder være umuligt at oprette Huslodder. Men det maa siges til den højtærede Landbrugsministers Ros, og det skal han have Tak for, at han ved denne Lov har vist en saadan Imødekommen og Hensyntagen — hvad ogsaa er Tilfældet med de ministerielle Embedsmænd —, at Kommissionerne have faaet fri Hænder til at administrere Loven — ikke efter dens Bogstav, men efter dens Aand, saaledes som Rigsdagens Tanke ogsaa var. Derved er det blevet muligt, at man har kunnet benytte denne Lov rundt om i Landet til saa stor Velsignelse, som Tilfældet har været. Der er ikke fra den højtærede Landbrugsministers Side gjort nogen Indvending mod, at vi have taget Huslodder med, der ikke svarede til den specielle Bestemmelse i Loven af 1899, og jeg maa sige til det ærede Medlem, som sidst talte, at naar han nævnede noget om det uheldige i, at Udbetalingen af Laanene skulde ske til Terminerne, er det en Misforstaaelse fra det ærede Medlems Side, thi ogsaa her har den højtærede Minister vist Kommissionerne og Laansøgerne den Velvillie, at Laanene ere udbetalte til en hvilken som helst Tid hele Aaret igennem, og ikke netop kun til Terminerne. Saa snart en Landarbejder har sine Papirer i Orden, og Kommissionen har foretaget den Vurdering af Ejendommen, der foreskrives, og Panteobligationen er bleven godkendt af Ministeriet, hvad der jo tager en Del Tid, ville Laanene blive udbetalte, saa snart den endelige Obligation er underskrevet og tinglæst. Landarbejderen faar saa sit Laan uden Hensyn til, om det er i Terminen eller ikke. Der er saaledes fra den højtærede Ministers og hans Embedsmænds Side vist de største Billighedshensyn over for Laansøgernes Krav.

Naar der i adskillige Amter ingen Huslodder er oprettet, kan det strengt taget ikke lægges Loven til Last; det maa bero paa andre Forhold. Det kan være, at Landarbejderne i disse Egne ikke have følt saa stærk Trang til at besidde Jord som andre Steder. Det kan ogsaa være, som det ærede Medlem for Give (N. C. Jensen) forleden omtalte, at Kommissionerne enkelte Steder ikke have haft det rette Blik for, hvorledes denne Sag skal bringes frem, thi jeg indrømmer, at en Kommission, som vil holde sig strengt til den nugældende Lovs Bogstav, vil let forhindre Oprettelsen af Huslodder i nogen videre Udstrækning. Det gælder her som andre Steder, at man maa have aabent